

Hønse-Grethes familie

Hønse-Grethe var det eneste bosiddende menneske i det ny stadselige hus der var bygget for hønsene og ænderne på herregården. Det stod hvor den gamle ridderlige gård havde stået med tårn, takket gavl, voldgrav og vindebro. Tæt ved var et vildnis af træer og buske, her havde haven været og strakt sig ned til en stor sø som nu var mose. Råger, krager og alliker fløj med skrig og skrål hen over de gamle træer, en myldrende mængde fugle. De mindskedes ikke om man skød imellem dem, de tog snarere til. Man kunne høre dem lige ind i hønsehuset hvor Hønse-Grethe sad, og ællingerne løb hende over træskoene. Hun kendte hver høne, hver and fra den krøb ud af ægget, hun var stolt af sine høns og sine ænder, stolt af det stadselige hus der var bygget for dem. Renlig og net var hendes lille stue, det forlangte herskabsfruen hvem hønsehuset hørte til. Hun kom her tit med fine, fornemme gæster og fremviste »hønsenes og ændernes kaserne«, som hun kaldte det.

Der var både klædeskab og lænestol, ja, der var en kommode, og på den stod opstillet en blank poleret messingplade hvori stod indgravet ordet »Grubbe«, hvilket netop var navnet på den gamle højadelige slægt som havde boet her i riddergården. Messingpladen var fundet da man gravede her, og degnen havde sagt at den ikke havde andet værd end at den var et gammelt minde. Degnen vidste god besked om stedet og gammel tid, han havde lærdommen af bøger. Der lå så meget opskrevet i hans bordskuffe. Han havde stor videnskab om de gamle tider, dog den ældste krage vidste måske mere og skreg derom på sit mål, men det var kragemål, det forstod degnen ikke ihvor klog han var.

Mosen kunne efter en varm sommerdag dunste så at der lå ligesom en hel sø ud for de gamle træer hvor råger, krager og alliker fløj. Således havde her set ud da ridder Grubbe levede her, og den gamle gård stod med røde tykke mure. Hundelænken nåede da helt hen forbi porten. Gennem tårnet kom man ind i den stenlagte gang til stuerne. Vinduerne var smalle, og ruderne små, selv i den store sal hvor dansen gik, men i den sidste Grubbes tid var ikke danset i mands minde, og dog lå der endnu en gammel kedeltromme der havde tjent ved musikken. Her stod et kunstigt udskåret skab, i det gemtes sjældne blomsterløg, thi fru Grubbe holdt af plantning og opelskede træer og urter. Hendes husbond red hellere ud at skyde ulve og vildsvin, og altid fulgte ham på vej hans lille datter Marie. I en alder af fem år sad hun stolt på sin hest og så med store sorte øjne kækt omkring sig. Det var hendes lyst at slå med pisken mellem jagthundene. Faren så nu hellere at hun slog mellem bønderdrengene som kom for at se på herskabet.

Bonden i jordhuset tæt ved gården havde en søn, Søren, i alder med den lille højadelige jomfru, han forstod at klatre og måtte altid op at tage fuglereder til hende. Fuglene skreg alt hvad de skrige kunne, og en af de største huggede ham lige over øjet så at blodet strømmede ud, man troede at øjet var gået med, men det havde dog ingen skade lidt. Marie Grubbe kaldte ham *sin Søren*, det var en stor gunst, og den kom til gode for faren, sølle Jøn. Han havde en dag forset sig, skulle straffes, ride på træhesten. Den stod i gården med fire pæle til ben og en eneste smal fjæl til ryg. Den skulle Jøn ride skrævs over og få nogle tunge mursten om benene for ikke at sidde alt for let. Han skar gyseligt ansigt, Søren græd og bønfaldt den lille Marie. Straks bød hun at Sørens far skulle ned, og da man ikke lystrede

hende, trampede hun i stenbroen og rev i farens kjoleærme så det revnede. Hun ville hvad hun ville, og hun fik sin vilje, Søren's far blev løst ned.

Fru Grubbe, som kom til, strøg sin lille datter hen over håret og så med milde øjne på hende, Marie forstod ikke hvorfor.

Ind til jagthundene ville hun og ikke med moren, der gik over i haven, ned mod søen hvor åkande og åknap stod med blomst. Muskedonner og brudelys svajede mellem sivene. Hun så på al den frodighed og friskhed. »Hvor angenemt!« sagde hun. Der stod i haven et dengang sjældent træ hun selv havde plantet, »blodbøg« kaldes det, en slags morian mellem de andre træer, så sortbrune var bladene. Det måtte have stærkt solskin, ellers ville det i stadig skygge blive grønt som de andre træer og således miste sin mærkværdighed. I de høje kastanjer var mange fuglereder, ligeså i buskene og i grønsværen. Det var som om fuglene vidste at her var de fredet, her turde ingen plaffe med bøsse.

Den lille Marie kom med Søren, han kunne kravle, ved vi, og der blev hentet både æg og dunede unger. Fuglene fløj i angst og skræk, små og store fløj. Viben ude fra marken, råger, krager og alliker fra de høje træer skreg og skreg, det var et skrig som slægten skriger endnu i vore dage.

»Hvad gør I dog, børn?« råbte den milde frue, »det er jo ugudeligt værk!«

Søren stod forknytt, den lille højadelige jomfru så også lidt til siden, men derpå sagde hun kort og mut: »Jeg må for min far!«

»Herfra! Herfra!« skreg de store sorte fugle og fløj, men kom igen næste dag, for her var de hjemme.

Den stille, milde frue blev derimod ikke længe hjemme der, Vorherre kaldte hende til sig, hos ham havde hun også mere sit hjem end her på gården. Og kirkeklokkerne ringede stadseligt da hendes lig kørtes til kirke, fattig mands øjne blev våde, for hun havde været dem god.

Da hun var borte, tog ingen sig af hendes plantninger, og haven forfaldt.

Hr. Grubbe var en hård mand, sagde man, men datteren, ihvor ung hun var, kunne magte ham. Han måtte le, og hun fik sin vilje. Nu var hun tolv år gammel og stærklemmet af vækst. Hun så med sine sorte øjne lige ind i folk, red sin hest som en karl og skød sin bøsse som en øvet jæger.

Da kom der i egnen stort besøg, det allerfornemste, den unge konge og hans halvbror og kammerat hr. Ulrik Frederik Gyldenløve. De ville skyde vildsvin der og blive et døgn på hr. Grubbes gård.

Gyldenløve sad ved bordet hos Marie Grubbe, tog hende om hovedet og gav hende et kys som om de havde været i familie sammen, men hun gav ham et munddask og sagde at hun ikke kunne udstå ham, og det blev der rigtigt leet af som om det var så fornøjeligt.

Det har det måske også været, thi fem år efter Marie havde fyldt sit syttende år, kom der bud med brev, hr. Gyldenløve udbad sig den højadelige jomfrus hånd; det var noget!

»Han er den fornemste og galanteste herre udi riget!« sagde hr. Grubbe. »Det er ikke at vrage.«

»Stort skøtter jeg ikke om ham!« sagde Marie Grubbe, men hun vragede ikke landets fornemste mand, der sad ved kongens side.

Sølvtoj, uldent og linned gik med fartøj til København. Hun gjorde rejsen over land i ti dage. Udstyret havde kontrær vind eller ingen vind. Der gik fire måneder før det kom did, og da det kom, var fru Gyldenløve borte.

»Før vil jeg ligge på blågarn end i hans silkeseng!« sagde hun. »Hellere går jeg på mine bare ben end kører med ham i karosse!«

En sildig aften i november kom to kvinder ridende ind i Aarhus by, det var Gyldenløves frue, Marie Grubbe, og hendes pige. De kom fra Vejle, derhen var de kommet fra København med fartøj. De red op til hr. Grubbes stenvurede gård. Han blev ikke fornøjet ved den visit. Hun fik knubbede ord, men dog et kammer at lægge sig i, fik sin øllebrød til morgen, men ikke øllebrødstale, det onde i faren kom frem mod hende, det hun ikke var vant til. Mild i sind var hun ikke, som man råbes til, så svarer man. Hun gav rigtignok svar og talte med beskhed og had om sin ægteherre, ham hun ikke ville leve med, dertil var hun for høvisk og ærbar. Så gik et år, det gik ikke fornøjeligt. Der faldt onde ord mellem far og datter, det må der aldrig. Onde ord bærer ond frugt. Hvad ende skulle det tage?

»Vi to kan ikke blive under tag!« sagde en dag faren. »Flyt herfra til vor gamle gård, men bid hellere din tunge af end sæt løgn i gænge!«

Så skiltes de to. Hun drog med sin pige ind i den gamle gård hvor hun var født og båret, hvor den stille fromme frue, hendes mor, lå i kirkens gravkammer. En gammel kvægvogter boede på gården, det var det hele mandskab. I stuerne hang spindelvæv, sort og tungt af støv, haven voksede som den ville. Humleranker og snerler snoede et net mellem træer og buske, skarntyde og nælde tog til i vækst og kræfter. »Blodbøgen« var overgroet og i skygge, dens blade var nu grønne som de andre, almindelige træers, det var forbi med dens herlighed. Råger, krager og alliker fløj, en myldrende mængde, hen over de høje kastanjetræer, der var et skrål og en skrigen som havde de vigtigt nyt at fortælle hverandre: Nu var hun her igen, den små som havde ladet stjæle deres æg og unger, tyven selv som hentede dem, klatrede ude på bladløst træ, sad i den høje mast og fik sine gode slag af tampen når han ikke skikkede sig.

Det fortalte alt sammen i vor tid degnen. Han havde samlet og sat det sammen af bøger og optegnelser. Det lå med meget mere skrevet og gemt i bordskuffen.

»Op og ned er verdens gang!« sagde han, »det er underligt at høre!« – Og vi vil høre hvorledes det gik Marie Grubbe, derfor glemmer vi dog ikke Hønse-Grethe, hun sidder i sit stadselige hønsehus i vor tid, Marie Grubbe sad i sin tid, men ikke med det sind som gamle Hønse-Grethe.

Vinteren gik, foråret og sommeren gik, så kom igen den blæsende efterårstid med de våde kolde havguser. Det var et ensomt liv, et kedsommeligt liv der på gården.

Så tog Marie Grubbe sin bøsse og gik ud i lyngheden, skød harer og ræve, skød hvad fugle hun kunne træffe. Derude mødte hun mere end en gang den adelige herre Palle Dyre fra Nørrebæk, han gik også med sin bøsse og sine hunde. Han var stor og stærk, det pralede han af når de talte sammen. Han turde have målt sig med den salige hr. Brockenhus til Egeskov i Fyn, om hvis styrke der endnu gik ry. Palle Dyre havde, efter hans eksempel, ladet ophænge i sin port en jernlænke med et jægerhorn, og når han red hjem, greb han om lænken, løftede sig med hesten fra jorden og blæste i hornet.

»Kom selv at se det, fru Marie!« sagde han. »Der er friskt vejrdrag på Nørrebæk!«

Når hun kom på hans gård, står ikke opskrevet, men på lysestagerne i Nørrebæk kirke var at læse at de var givet af Palle Dyre og Marie Grubbe på Nørrebæk hovedgård.

Krop og kræfter havde Palle Dyre, han drak som en svamp, han var som en tønde der ikke kunne fyldes. Han snorkede som en hel svinestald, rød og opdunsten så han ud.

»Svinepolisk og drilleborn er han!« sagde fru Palle Dyre, Grubbes datter. Snart var hun ked af det liv, men derved blev det dog ikke bedre.

En dag stod bordet dækket, og maden blev kold. Palle Dyre var på rævejagt, og fru Dyre var ikke at finde. Palle Dyre kom hjem ved midnatstid, fru Dyre kom hverken til midnat eller morgen, hun havde vendt sin ryg til Nørrebæk, var redet bort uden hilsen og farvel.

Det var gråt, vådt vejr, vinden blæste kold, der fløj en flok sorte skrigende fugle hen over hende, de var ikke så husvilde som hun.

Først drog hun sønder på, helt op mod det tyske rige, et par guldringe med kostelige stene blev sat om i penge, så gik hun mod øst, så vendte hun om igen mod vest, hun havde ikke mål for øje og var vred på alle, selv på den gode Gud, så elendigt var hendes sind. Snart blev hendes legeme det med, knap kunne hun flytte sin fod. Viben fløj op fra sin tue da hun faldt over tuen. Fuglen skreg som den altid skriger: »Din tyv! Din tyv!« Aldrig havde hun stjålet sin næstes gods, men fugleæg og fugleunger havde hun som lille pige ladet hente til sig fra tue og træ, det tænkte hun nu på.

Der hvor hun lå, kunne hun se klitterne, ved stranden derhenne boede fiskere, men derhen kunne hun ikke nå, så syg var hun. De store hvide strandmåger kom flyvende hen over hende og skreg som råger, krager og alliker skreg hjemme over gårdens have. Fuglene fløj hende ganske nær, til sidst syntes hun at de blev kulsorte, men så blev det også nat for hendes øjne. Da hun igen slog øjnene op, blev hun løftet og båret, en stor, stærk karl havde taget hende på sine arme, hun så ham lige ind i hans skæggede ansigt, han havde et ar over øjet så at øjenbrynet var ligesom skilt i to dele. Han bar hende, så elendig hun var, til fartøjet hvor han af skipperen fik knubbede ord for sin gerning.

Dagen derpå sejlede fartøjet. Marie Grubbe kom ikke i land, hun var altså med. Men kom vel nok tilbage? Ja, når og hvor?

Også derom vidste degnen at fortælle, og det var ikke en historie han selv satte sammen, han havde hele dens sælsomme gang fra en troværdig gammel bog vi selv kan tage frem og læse. Den danske historieskriver Ludvig Holberg, der har skrevet så mange læseværdige bøger og de morsomme komedier, af hvilke vi ret kan kende hans tid og dens mennesker, fortæller i sine breve om Marie Grubbe, hvor og hvorledes i verden han mødte hende. Det er nok værd at høre, derfor glemmer vi slet ikke Hønse-Grethe, hun sidder glad og godt i det stadselige hønsehus.

Fartøjet sejlede bort med Marie Grubbe; der var det vi slap.

Der gik år, og der gik år.

Pesten grasserede i København, det var i året 1711. Dronningen af Danmark drog til sin tyske hjemstavn, kongen forlod rigets hovedstad, hver som kunne, skyndte sig af sted. Studenterne, selv om de havde frit hus og kosten med, søgte ud af byen. En af dem, den sidste der endnu var blevet på det såkaldte »Borchs Kollegium«, tæt ved Regensen, drog nu også af sted. Det var klokken to i morgenstunden. Han kom med sin ransel der var fyldt mere med bøger og skrevne sager end just med klædningsstykker. Der hang en våd, klam tåge ned i byen, ikke et menneske var at se i hele gaden hvor han gik. Rundt om på døre og porte var skrevet kors, derinde var soten, eller folk var uddøde. Heller ingen folk var at se i den bredere, bugtede »Kødmangergade«, som gaden kaldtes fra det »Rundetårn« ned mod kongens slot. Nu rumlede en stor rustvogn forbi, kusen svingede med pishen, hestene fór i galop, vognen var fyldt med døde. Den unge student holdt sig hånden for ansigtet og

lugtede til en stærk spiritus han havde på en svamp i et messing kridthus. Fra en kipe i et af stræderne lød skrålende sang og uhyggelig latter af folk der drak natten hen for at glemme at soten stod for døren og ville have dem med på rustvognen til de andre døde. Studenten styrede mod slotsbroen, der lå et par små fartøjer, et lettede for at komme bort fra den befængte by.

»Om Gud lader os leve, og vi får vind dertil, går vi til Grønsund ved Falster!« sagde skipperen og spurgte studenten som ville med, om hans navn.

»Ludvig Holberg,« sagde studenten, og det navn lød som ethvert andet navn, nu lyder i det et af Danmarks stolteste navne. Dengang var han kun en ung, ukendt student.

Skibet gled slottet forbi. Det var endnu ikke lys morgen da det nåede ud i åbent vand. Der kom en let brise, sejlet bovnede, den unge student satte sig med ansigtet mod den friske vind og faldt i søvn, og det var just ikke det rådeligste.

Allerede på tredje morgen lå fartøjet ud for Falster. »Kender I nogen her på stedet hvor jeg kan tage ind med lidt penge?« spurgte Holberg kaptajnen.

»Jeg tror at I gør vel i at gå til færgekonen i Borrehuset!« sagde han. »Vil I være meget galant, da hedder hun mor Søren Sørensen Møller! Dog, det kan hænde at hun bliver gal i hovedet om I er alt for fin mod hende! Manden er arresteret for en misgerning, hun fører selv færgebåden, næver har hun!«

Studenten tog sit tornyster og gik til færgehuset. Stuedøren var ikke lukket af, klinken gik op, og han trådte ind i en brolagt stue hvor slagbænken med en stor skinddyne var det betydeligste. En hvid høne med kyllinger var tøjret til slagbænken og havde væltet vandfadet så at vandet flød hen over gulvet. Ingen folk var her eller i kammeret tæt ved, kun en vugge med et barn i. Færgebåden kom tilbage, der sad kun én i den, mand eller kvinde var ikke let at sige. Personen havde en stor kavaj om sig og en kabuds ligesom en kyse om hovedet. Båden lagde an.

Det var et kvindemenneske som kom og trådte ind i stuen. Hun så ret anselig ud idet hun rettede sin ryg, to stolte øjne sad under de sorte øjenbryn. Det var mor Søren, færgekonen. Råger, krager og alliker ville skribe et andet navn som vi bedre kender.

Mut så hun ud, meget holdt hun nok ikke af at tale, men så meget blev dog talt og afgjort at studenten tingede sig i kost på ubestemt tid mens det stod så ilde til i København.

Ud til færgehuset kom jævnlige fra den nærliggende købstad et og andet par hæderlige borgere. Der kom Frands Knivsmed og Sivert Posekigger. De drak et krus øl i færgehuset og diskuterede med studenten. Han var en habil ung mand der kunne sin praktika, som de kaldte det, han læste græsk og latin og vidste om lærde sager.

»Jo mindre man ved, des mindre trykkes man deraf!« sagde mor Søren.

»I har det strengt!« sagde Holberg en dag hun bøjede sit tøj i den skarpe lud og selv måtte hugge træknuderne til brændsel.

»Lad mig om det!« svarede hun.

»Har I fra lille af altid måttet slide og slæbe?«

»Det kan I vel læse i næverne!« sagde hun og viste to rigtignok små men hårde, stærke hænder med afbidte negle. »I har jo lærdom at læse.«

Ved juletid begyndte stærkt snefog. Kulden tog fat, vinden blæste skarpt som om den havde skedevand at vaske folk i ansigtet med. Mor Søren lod sig ikke anfægte, smed kavajen om sig og trak kysen ned om hovedet. Mørkt var der inde i huset tidligt på eftermiddagen. Ved

og klynetørv lagde hun på ildstedet, satte sig så og sålede sine hoser, der var ingen anden til at gøre det. Mod aften talte hun flere ord til studenten end det ellers var hendes vane, hun talte om sin mand.

»Han har af våde begået drab på en Dragørskipper og må derfor nu i tre år arbejde i jern på Holmen. Han er kun gemen matros, så må loven have sin gænge.«

»Loven gælder også den højere stand!« sagde Holberg.

»Tror I!« sagde mor Søren og så ind i ilden, men så begyndte hun igen. »Har I hørt om Kai Lykke der lod rive ned en af sine kirker, og da præsten Mads dundrede derover fra prædikestolen, lod han hr. Mads lægge i bolt og jern, nedsætte en ret og dømte ham selv at have forbrudt sin hals, den blev også hugget over. Det var ikke vådes gerning, og dog blev Kai Lykke dengang frank og fri!«

»Han var i sin ret efter den tid!« sagde Holberg, »nu er vi ude over den!«

»Det kan I bilde tosser ind!« sagde mor Søren, rejste sig og gik ind i kammeret hvor »tøsen«, det lille barn, lå, det lettede og lagde hun, lavede så til rette studentens slagbænk. Han havde skinddynen, han var mere kuldskeer end hun, og han var dog født i Norge.

Nytårmorgen var det en rigtig klar solskinsdag, frosten havde været og var så stærk at den flygende sne lå frossen hård så at man kunne gå på den. Klokkerne i byen ringede til kirke, student Holberg tog sin uldne kappe om sig og ville til byen.

Hen over Borrehuset fløj med skrig og skrål råger, krager og alliker, man kunne for skrålet ikke høre kirkeklokkerne. Mor Søren stod udenfor og fyldte en messingkedel med sne for at sætte den over ilden og få drikkevand, hun så op mod fuglevrimlen og havde sine egne tanker derved.

Student Holberg gik til kirke. På vejen derhen og hjemvejs kom han forbi Sivert Posekiggers hus ved porten, der blev han budt ind på en skål varmt øl med sirup og ingefær. Talen faldt om mor Søren, men posekiggeren vidste ikke stor besked, det vidste nok ikke mange: Hun var ikke fra Falster, sagde han, lidt midler havde hun vist engang ejet, hendes mand var en gemen matros, hidsig af temperament, en Dragør-skipper havde han slået ihjel, »kællingen banker han, og dog tager hun hans forsvar.«

»Jeg tålte ikke slig medfart!« sagde posekiggerens kone. »Jeg er nu også kommet af bedre folk! Min far var kongelig strømpevæver!«

»Derfor er I også ført i ægteskab med en kongelig embedsmand,« sagde Holberg og gjorde en reverens for hende og posekiggeren.

Det var helligtrekongersaften. Mor Søren tændte for Holberg et helligtrekongerslys, det vil sige tre tællepråse hun selv havde dyppet.

»Et lys for hver mand!« sagde Holberg.

»Hver mand?« sagde konen og så stift på ham.

»Hver af de vise mænd fra Østerland!« sagde Holberg.

»På den led!« sagde hun og tav længe stille. Men i den helligtrekongersaften fik han dog mere at vide end han før havde vidst.

»I har et kærligt sind mod ham I lever i ægteskab med,« sagde Holberg, »folk siger dog at han daglig handler ilde mod eder.«

»Det rager ingen uden mig!« svarede hun. »De slag kunne jeg have haft godt af som lille, nu får jeg dem vel for mine synders skyld! Hvad godt han har gjort mig, det ved jeg,« og hun rejste sig helt op. »Da jeg lå syg på åben hede, og ingen skøttede om at komme i lag

med mig, uden måske råger og krager for at hakke i mig, bar han mig på sine arme og fik knubbede ord for den fangst han bragte til fartøjet. Jeg er ikke skabt til at ligge syg, og så kom jeg mig. Hver har det på sin led, Søren på sin, man skal ikke dømmes efter grimen! Med ham har jeg i alt det levet mere fornøjeligt end med ham de kaldte den galanteste og mest fornemme af alle kongens undersåtter. Jeg har været ud i ægteskab med statholderen Gyldenløve, kongens halvbror, siden tog jeg Palle Dyre! Hip som hap, hver på sin vis, og jeg på min. Det var en lang snak, men nu ved I det!« og hun gik ud af stuen.

Det var Marie Grubbe! Så underlig var hende lykkens tumleklode. Mange helligtrekongersaftener til blev hun ikke i live. Holberg har nedskrevet at hun døde i juni 1716, men han har ikke nedskrevet, for han vidste det ikke, at da mor Søren, som hun kaldtes, lå lig i Borrehuset, fløj en mængde store, sorte fugle hen over stedet, de skreg ikke, som vidste de at der hører stilhed til begravelse. Så snart hun lå i jorden, var fuglene ikke mere at se, men samme aften blev i Jylland, ovre ved den gamle gård, set en umådelig mængde råger, krager og alliker, de skreg i munden på hverandre som om de havde noget at kundgøre, måske om ham der som lille dreng tog deres æg og dunede unger, bondens søn der fik hosebånd af jern på kongens holm, og den højadelige jomfru der endte som færgeskone ved Grønsund. »Bra! Bra!« skreg de.

Og slægten skreg: »Bra! Bra!« da den gamle gård blev revet ned. »De skriger det endnu, og der er ikke mere at skriges over,« sagde degnen når han fortalte: »Slægten er uddød, gården revet ned, og hvor den stod, står nu det stadselige hønsehus med forgyldte fløje og med gamle Hønse-Grethe. Hun er så glad for sin yndige bolig, var hun ikke kommet her, skulle hun have været i fattighuset.«

Duerne kurrede over hende, kalkunerne pludrede rundt om, og ænderne snadrede.

»Ingen kendte hende!« sagde de, »slægt har hun ikke. Det er en nådens gerning at hun er her. Hun har hverken andefar eller hønsemor, intet afkom!«

Slægt havde hun dog, hun kendte den ikke, degnen ikke heller, ihvor meget opskrevet han havde i bordskuffen, men en af de gamle krager vidste derom, fortalte derom. Den havde af sin mor og mormor hørt om Hønse-Grethes mor og om hendes mormor, hvem vi også kender fra hun som barn red over vindebroen og så stolt om sig som hele verden og alle dens fuglereder var hendes, vi så hende på heden ved klitterne og sidst på »Borrehuset«. Barnebarn, den sidste af slægten, var kommet hjem igen hvor den gamle gård havde stået, hvor de sorte vilde fugle skreg, men hun sad mellem de tamme fugle, kendt af dem og kendt med dem. Hønse-Grethe havde ikke mere at ønske, hun var glad til at dø, gammel til at dø. »Grav! Grav!« skreg kragerne.

Og Hønse-Grethe fik en god grav som ingen kender uden den gamle krage, dersom ikke også hun er død.

Og nu kender vi historien om den gamle gård, den gamle slægt og hele Hønse-Grethes familie.